

Numărul 45. Oradea-mare 10/23 novembre 1902. Anul XXXVIII

Apare duminica. Abonamentul pe an 16 cor., pe $\frac{1}{2}$ de an 8, pe 3 luni 4. Pentru România pe an 20 lei.

Moralisti.

— Piesă în 3 acte. —

Adaptată pentru repertoriul
Teatrului Național din Bu-
curești.

ACTUL III.

Scena XII.

*Dna Murgilescu, Dum-
bescu și Iancu.*

Dna Murgilescu. Voi
bărbații gândiți că e
destul să spuneți unei
femei că o iubiți; nu
ve credeți datori a și
probă aceasta prin fapte
Iancu. Ba da.

Dna Murgilescu. —
Mulți, după ce ați sbu-
rat din floare 'n floare
și sunteți oboșiți de
plăceri, ve însurați, nu-
mai ca să duceți un
traiu mai cu tihnă. Dacă
sunteți săraci, aranjați
o vânătoare de zestre, ca
să ve plătiți datoriile;
dacă sunteți bogați, cre-
deți că cu parale puteți
câștiga și inima. Ve în-
surați, pentru că așa e
obiceiul; așa cer inte-
resele familiare, ambi-
țiile personale sau con-
vențiile sociale. Înche-
iați o legătură de spe-
culă, în care stima și

Rugăciunea orfanei.

dragostea n'au nici un
rol. Sentimentele ace-
stea le tratați drept mof-
turi ridicole, cari în tim-
pul de acuma numai în-
tre mitocani mai au
trecere.

Dumbescu. Aspră cri-
tică ne mai tragi.

Iancu. Eu m'am in-
surat din dragoste.

Dumbescu. Și eu.

Dna Murgilescu. Nu-
mai vi s'a părut... După
ce ve însurați, ve faceți
apariția cu nevasta la
operă, la concertele sim-
fonice, la serate și în
balurile de la curte:
pentru că asta ve flatează
vanitatea și a doua zi
se publică numele prin
ziare. Ve umflați în pene,
dacă derbedei trotoa-
relor ve admiră frumu-
șetea nevestelor și dacă
prietenele lor le pizmu-
esc toaletele și bijute-
riile... Dar abia la anul,
acasă căsați de urit și
ve refugiați la club să
jucați cărți; pentru că
nu simțiți nici un far-
mec care să ve oprească
acasă, pentru că nu iu-
biți, pentru că sufletul
vostru e gol. Și când
dimineața ve 'ntoarceți
cu trupul istovit, cu su-

fletul lăncezită, cu ochii paingenați nu vedeți lacrimile ce varsă nevasta voastră. Adurmiți buimăciți și numai atunci, ve treziți din toropeala aceasta, când bate la ușă divorțul.

Dumbescu. Sânt, nu zic ba, și de aceștia...

Dna Murgilescu. Și tu ai fost așa.

Iancu. Eă nu.

Dna Murgilescu. Amândoi... Atunci ești în lume și ve bateți pe pept, că ce bărbați buni ați fost și cum v'a înșelat nevasta. Apoi trageți o lecție morală despre decadența sexului femeiesc, care nu mai respectă datoria casniciei, care otrăvește societatea, încât un om cinstit numai cu frică se însoară. Și lumea, vestita gura lumii, numai decât condamnă femeia; iar bărbații trec înainte, cinstiți ca niște moraliști: spre a începe o nouă viață, spre a încheia în curând o altă legătură, spre a neferici o alta femeie.

Dumbescu. Sânt și femeii păcătoase.

Dna Murgilescu. Înse bărbați nu. Ei sânt vecinic curați ca aurul. Și cu toate acestea, mulți ce viață scandaloasă duceti. Aveți neveste bune, credincioase, cinstite. Înse ele nu ve satisfac, poate toamai pentru că sânt cinstite. Nu sânteti obicinuiți cu caracterul lor. Ve par monotone și căutați distracție aiurea. Cochetăria ve atrage, ve petreceți timpul în societatea femeilor stricate, țineți amante cu care ve tocați paralele, de multe ori zestrea nevestei și totdeauna restul onoarei. Și câtă vreme bateți câmpii desfrăului, pretindeți ca soțiile voastre să ve iubească, să ve stimeze. Și le condamnați fără remușcare dacă setea de viață le seduce să sevrșească o greșală sau chiar un păcat. Voi cei mai stricați, ve dați aerul de moraliști, umpleți lumea cu destrăbălarea femeilor voastre. Uitați adevărul, că dacă femeia greșește, bărbatul e de vină; că nici o femeie nu ș-ar uita de datorie, dacă toți bărbații ar fi oameni cinstiți.

Dumbescu. Bine. Înse tot astfel este adevărat, că nici bărbații nu s'ar strică atât de repede, dacă n'ar fi femeii cari să-i seducă. Prin urmare, greșesc și bărbații și femeile.

Iosif Vulcan.

U n e i m a m e.

Serate, baluri, — câte vrei!
La ele lumea cum se 'ndeasă!
Tu liniștită stai acasă
Între micuții scumpi ai tei.

Pe rând ei vin ca să-ți desmerdă,
Și rid și sar de bucurie;
Iar tu-ți privești — cu ce mândrie!
De draği ce-ți sânt, din ochi îi pierdă.

Ca zimbetul lor dulce, blând,
Nimic pe fața pămentească
Nu poate să-ți înveselească
Maț mult și inimă și gând.

Zi-noapte, seara, dimineața,
Cu dênșiti decă mereu tu ești,

Căutând de rele să-ți păzești
Și să le faci senină viața.

Veneze obștea mulțumire
'Nafară de al casei prag!
Tu cauți din cuibușoru-și drag
Să faci un rată de fericire.

Pe-ai tei, pe-ai tei să-ți ferecești,
Cu fapta, cu povățuirea:
Aceasta-ți este fericirea,
Și numai pentru ei trăiești.

Ferice dară de ai tei!
Și 'nchinăctune ție 'n lume,
Cea mai dutoasă dintre mume,
Cea mai cuminte 'ntre femeii!

Tu priceput-ai rostul firii.
Ca tine multe cînd ar fi
Un soare noă ar răsări,
Măreț, pe cerul omenirii.

Petru Dulfu.

Societatea teatrală G. A. Petculescu.

(Fine.)

În orașele mai mari, în Sibiiu, Brașov, Lugoj etc. s'au avut afișe tipărite, iar în celelalte localități afișe litografate și hectografate, din cari unele sânt de deosebit gust.

Alăturat mai reproduce și un afiș litografat, ca să arăt câtă atențiune a dat directorul Petculescu și prezentării estetice a afișelor.

Teatru Român în Beiușiu.

Cu concesiunea înaltului Minister de interne reg. ung.

Societatea Teatrală Română sub direcțiunea
lui G. Aug. Petculescu.

Astăzi sâmbătă 13/1 ianuarie 1883

va reprezenta pentru prima oară:

(Urmează o ilustrație reprezentând o bătălie cu subscrierea: „Asaltul Românilor asupra redutei Grivița.)

Invingerea Griviței de către armata română.

Grivicza bevétele a român hadsereg által.

Dramă comedie în 3 acte și 2 tablouri.

Tab. I. Quartier lui Osman Pașa. Palamentari Ruși-Români înșultă. — Tab. II. Plecarea trupelor Române la asalt. — Tab. III. Asaltul Griviței, moartea lui Walter Maranescu. — Tab. IV. Lagerul Românilor. — Tab. V. Încercarea Turcilor să reia Grivița, respingerea lor de către armata română. Moartea lui Ibrahim Pașa.

Persoanele:

Căpitan Valter Maracineanu	} dl M. Petrescu.
Colonel român	
Colonel rus	} dl N. Gardescu.
Locotenent Badivescu	
Soldat Ioan Maracine	dl G. Aug. Petculescu.
Florea Cobudu,	„ I. Poppu.
Soldatul Stan Sivimann	„ E. Marianu.
Locotenentul Radulescu	„ A. Dobriceanu.

Sergentul Matraguna, dl N. Gardescu.
Osman Paşa, „ G. A. Petculescu.
Ibraim (general) „ A. Dobriceanu.
Achmed } locotenenți tureci, „ Gardescu
Ali } „ Petrescu.
Iuszuf. „ G. A. Petculescu.
Assan, trimisul sultanului „ I. Morarescu.
Natalisia, prisoneră bulgară, dna I. Dobriceanu.

Fiind spesele mari la aceasta reprezentațiune prețurile locurilor se vor urcă.

Locul I. 1 fl. Locul II. 70 cr. Parter 50 cr. Studenți 40 cr.

Începutul la 1/8 ore.

Mai târziu, când trupa eră în decadență, s'a mulțumit Petculescu și numai cu afișe scrise cu mâna.

În cele următoare reproducem textul unor afișe din turneul lui Petculescu :

(Tipărit.) **Teatru Român în Sibii**

Abonament Nr. 8.

„Teatrul Cetății“.

Cu concesiunea Inalt. Ministeriu reg. mag. de interne. Societatea teatrală română sub juna direcțiune a domnului **G. Aug. Petculescu.**

Va reprezintă pentru prima-oraă în acest oraș: astăzi, vineri, 25 februarie st. n. 1881.

Piesele :

„Soldații Români“.

Comedie cu cântece în 2 acte, de dl **I. Bujoreanu.**

Persoanele :

Iosif Ramurea	dl G. A. Petculescu.
Iosif Smicea	„ T. Ionantu.
Moise Stanu	„ A. Dobriceanu.
Neagu Țeranu	„ G. Racoveanu.
Cocoana Porumba	dna I. Dobriceanu.
Florica, țerancă	dra V. Halmăjeanu.

„Vlăduțu Mamii“.

Comedie națională într'un act, de dl **I. Lupescu.**

Persoanele :

Coconu Costică	dl A. Dobriceanu.
Moșe Eftimie Sbărciog	„ G. Racoveanu.
Vlăduțu Mamii	„ G. A. Petculescu.
Savasta, mama sa	dna I. Dobriceanu.
Smarandița	dra V. Halmăjeanu.

Țeranî.

Prețul locurilor: Logea rangul I. 3 fl. Rangul II. 2 fl. 50 cr. Rangul III. 2 fl. Locul I. 50 cr. Locul II. 35 cr. Parter 40 cr. Studenți și militari grade inferioare 30 cr. Galerie 20 cr. — Un afiș la cassă 5 cr.

Bilete se pot căpăta la cancelaria Teatrului de la 9 ore a. m. până la 12 ore; și de la 2 ore p. m. până la 6 ore, iar de la 6 ore la cassa Teatrului. Cu stimă: **Diracțiunea.**

Începutul la 1/8 ore seara.

Penultima.

(Tipărit.) **Teatru Român în Sibii.**

Abonament Nr. 9.

„Teatru Cetății“.

Cu concesiunea Inaltului Ministeriu reg. mag. de interne. Societatea teatrală română sub juna direcțiune a domnului **G. Aug. Petculescu.**

Va reprezintă pentru prima oraă în acest oraș: În beneficiul dlui **G. Racoveanu.** Astăzi, duminică, în 27 februarie st. n. 1881.

Piesele :

„Bărbații Fermeceți“.

Comedie cu cântece în 3 acte, de dl **M. Pascali.**

Persoanele :

Boieru Dinu Mangosescu	dl G. Racoveanu.
Curea Cismaru	„ G. A. Petculescu.
Mosiu Zagure	„ A. Dobriceanu.
Cheftea Bucătaru	„ M. Petrescu.
Breadiu Vizitiu	„ C. Handoca.
Marinu (fecior în casă)	„ G. Michailescu.
Cocoana Chefterița	dna I. Dobriceanu.
Ilinca, nevasta lui Curea Cis.	dra V. Halmăjeanu.

„Nunta țerănească“.

Comedie națională cu cântece într'un act, de dl **V. Alexandri**

Persoanele :

Alăcu Leonescu	dl A. Dobriceanu.
Chir Gaitanis Loghiotatos	„ T. Ionantu.
Moșu Trohin Păcală, fruntaș	„ M. Petrescu.
Ilenuța, fata lui	dra V. Halmăjeanu.
Frunză, pușcașiu	dl G. A. Petculescu.
Un vornicel de nuntă	„ C. Handoca.
Un priveghitor	„ G. Michailescu
Trotușianu	„ G. Racoveanu.

Țeranî.

Prețul locurilor: Logea rangul I-iu 3 fl. 50 cr. Rangul II-lea 3 fl. Rangul III-lea 2 fl. 50 cr. Locul I-mu 60 cr. Locul II-lea 50 cr. Parter 40 cr. Studenții și militari grade inferioare 30 cr. Galeria 20 cr.

Biletele se pot căpăta în ori ce zi la orele 9 a. m. până la 12; și de la orele 2 p. m. până la 6; iar în ziua de reprezentațiune de la orele 6 p. m. la cassa Teatrului.

Beneficiantul face a sa plecată invitațiune sperând într'un călduros concurs din partea Onor. public. Cu stimă:

Beneficiantul.

Începutul la 1/2 ore seara.

(Tipărit.) **Teatru Român în Lugos.**

Abonament Nr. 1.

Cu concesiunea Inaltului Ministeriu reg. mag. de interne. Societatea teatrală română ambulantă din Ungaria și Transilvania sub direcțiunea dlui **G. A. Petculescu.**

Va reprezintă pentru prima oraă

Astăzi, duminică, la 18 iunie st. n. 1882.

Piesa :

„Michaiu Eroul“

sea

„Rentoarcerea eu triumf“.

Dramo-Vodevil național în 4 acte și trei tablouri, de **I. Dimitrescu.**

Actu I. Asasinii, cufundarea lui Calomfirescu în Dimbovița. — Actu II. Răpirea, Haiducii Pădurilor. — Actu III. Anicuța, fca căpitanului Preda, prisoneră prin răpire în casa marelui spătar Vintila. Tablou I. Sala Tronului, intrarea lui Michaiu în Capitală. — Actu IV. Temnița, Victimele intrigei, moartea lui căpitan Preda. Tabloul II. Apărarea Onorei ficei române. Moartea lui Vintilă. Tablou final, Lambru Ciortan condamnat la moarte prin furci. Răsplătirea domnească.

Pesoanele:

Michaiu Eroul	dl I. Petrișor.
Vintilă Spătar, locțiitor domnesc	„ A. Dobriceanu.
Stroe Buzescu, generalul trupelor române	„ G. A. Petculescu.
Căpitan Preda, șeful pădurilor	„ F. Ionantu.
Radu Calomfirescu, oficer	„ M. Petrescu.
Lambru Ciortan, căpitanul Seimenilor	„ T. Alexandrescu.
Stănică Halaciu, copil în casă la Vintilă	„ G. A. Petculescu.
Anicuța, fiica lui căpitan Preda	dra V. Halmăjeanu.
Cristina, mama lui Radu Calomfirescu	dna I. Dobriceanu.
Florică } țărânce	„ V. Petrișora.
Domnica } țărânce	„ A. Alexandrescu.
Vlad } țărâni	dl G. A. Petculescu.
Neașcu } țărâni	„ N. Gardescu.

Tăranii, Ostași.

Prețul locurilor: Logea rangul I. 3 fl. — Logea rangul II. 2 fl. — Loc de ședut 60 cr. — Parter 40 cr. — Studenți și militari grade inferioare 30 cr. — Galerie 20 cr.

Abonamente se pot face pe 4 reprezentațiuni cu prețurile următoare; Logea rangul I 10 fl. — Logea rangul II. 6 fl. — Abonamentele se pot esoperă la otelul Regele Ungariei, Chilia Nr. 12.

Rugând și sperând în generosul concurs și sprijin din partea On. Public sunt

Cu stimă:
Direcțiunea.

Începutul la 8 ore seara.

(Tipărit.)

Teatru român în Lugos.

Abonament.

Nr. 2.

Cu concesiunea Inaltului Ministeriu reg ung. de interne. Societatea teatrală română ambulată din Ungaria și Transilvania, sub direcțiunea dlui G. A. Petculescu.

Va reprezintă pentru prima-oraă

Astăzi, marți, la 20 iunie st. n. 1882.

Piese:

„Bărbații fermecați“

seati

„Frica e ruptă din Raiu“.

Vodevil național cu cântece în 3 acte, de dl M. Pascali.

Persoanele:

Boieru Mangosesou	dl Al. Dobriceanu.
Cocoana Chefterița	dna I. Dobriceanu.
Calin sin Truica Curea	dl G. A. Petculescu.
Ilinca, soția sa	dra V. Halmăjeanu.
Moșu Zagura	dl I. Petrișor.
Cheftea, bucătar	„ M. Petrescu.
Breazu, vizitiu	„ N. Gardescu.
Maria, servitoare	„ V. Petrișor.

„Advocatul săracilor.“

Vodevil într'un act, tradus din franceză.

Persoanele:

Susana de Mentoben	dra V. Halmăjeanu.
Alfred Cocheron, avocat	dl G. A. Petculescu.
Clara, servitoare	„ I. Dobriceanu.

Prețurile locurilor: Logea rangul I. 3 fl. — Logea rangul II. 2 fl. Loc de ședut 60 cr. — Parter 40 cr. — Studenți și militari grade inferioare 30 cr. — Galerie 20 cr.

Biletele se pot căpăta în ziua de reprezentațiune de la orele 9—12 a. m. și de la 3 p. m. înainte la Casa Teatrului.

Începutul la 8 ore seara.

Penultima reprezentațiune.

(Hectografat.)

Teatru român în Șiria.

Astăzi, Duminecă, 27 Ianuarie 1883 st. n. se vor juca

Piese:

„Paragraful 37“

saū

„Palestina în Iași“,

Comedie în 2 acte.

Persoanele:

Aronescu	dl Petrescu.
Amelia	dna Dobricean.
Moisi	dl G. A. Petculescu.
Iosif	„ Dobriceanu.
Smilu	„ Morarescu.
Leibala	„ Gardescu.
Comisariu	„ Gardescu.

„Doi scriitori într'o păreche de cisme“.

Comedie într'un act.

Persoanele:

Gheorghias	dl Petrescu.
Sfascuția	„ G. A. Petculescu.
Irusinița	dna Dobriceanu.

Prețurile: Loc I. 80 cr., loc II. 60 cr. Parter 40 cr. Copii 20 cr

Începutul la 1/2 ore.

(Hectografat.)

Teatru Român în Șiria.

Astăzi, duminică la 28 Ianuarie st. n. 1883. Se va juca pentru ultima oară

Piese:

„Fata Cojocarului“.

Comedie comică într'un act.

Persoanele:

Chir Tanase, cojocar	dl G. A. Petculescu.
Marioara, fiica sa	dna I. Dobriceanu.
Profesoru satului	dl Petrescu.
Simion, servitor	„ Gardescu.

„Sfârșitul lumii.“

Canțonetă, jucată de dl Petrescu.

„Vlăduțu mami“.

Comedie națională într'un act.

Persoanele:

Conașiu Costică	dl Dobriceanu.
Vlăduțu mami	„ G. A. Petculescu.
Moș Eftimie	„ Gardescu.
Smărăndița, fiica sa	dna L. Petrescu.
Savasta, mama lui Vlăduțu	„ I. Dobriceanu.

Prețurile știute. — Începutul la 1/28 ore seara.

Ultima reprezentație al cărei afiș se află între hârtiile despre cari am vorbit, este din 2 februarie 1889 ținută la Ciănad în clasa I a școlii gr. or. române.

S'aū reprezentat piesele: „Paraclisierul“ și „Fata Cojocarului“.

Prețurile locurilor aū fost: Loc. I. 70 cr., loc. II. 50 cr., parter 30 cr. Pruncii 20 cr.

Nici nu pot constată din hârtii, dacă a mai dat sau nu reprezentații după acest dat. Petculescu eră bolnav grav, germenul morții se declarase în mod neîndoelnic: eră atacat la plămâni.

Precum vedem, nu numai organizării interioare, ei și prezentării exterioare a dat Petculescu cuvenita atenție. Biletele de intrare erau tipărite și numeroase în stil și formă ca la teatrele apusene.

Din conturile aflate reese, că avea casier de zi și de seară, monteur și împărțitor de afișe stabilit etc. Când plecă din o localitate, își luă împărțitorul de afișe rămas bun de la public în versuri tipărite, cari de sigur încă aduceau ceva bacșiș.

Din versurile aflătoare între acte, reproduc aici unul ca specimen:

A d i o !

Rog cerul prea fierbinte
Să ve dea prosperitate
O viață fericită
Și ani mulți cu sănătate.

Eū de-aicia mâne plec,
Înapoi când măi sosesc
Sănătoși să ve găsec,
Afișe să ve-mpărțesc.

Timișoara.

S. *Alexandru*.

împărțitor de afișe.

George August Petculescu a răposat în 6 decembrie 1889 la Lugoj, unde rămase timpul ultim bolnav de piept. Publicul român din Lugoj i-a făcut o înmormântare frumoasă. Distinsul protopresbiter gr. or. al Lugojuului, dl dr. George Popovici a rostit cu ocaziunea aceasta un panegiric petrunător, în care a scos la iveală deosebitele calități sufletești ale răposatului.

Astăzi, când am încheiat acest manuscris, am vizitat mormântul primului nostru director de teatru român în cimiterul Lugojuului, unde doarme somnul de veci alături cu Victor Vlad Delamarina și Niță Popovici Bănățeanul.

Crucea de lemn sculptată de pe mormânt e deja

scufundată pân' la brațe. Poate va veni vremea, ca să putem ridică o peatră potrivită pe acest modest mormânt, ca să știe lumea, că am avut și noi Români din țările aceste odată un director de teatru român ambulant, care în decurs de un deceniu și mai bine a parcurs cu trupa sa regiunile locuite de Români interpretând poporului literatura poporană și vestind gloria numelui de Român.

Lugoj, 21 maiu v. 1902.

Dr. Val. Branisee.

C u g e ț ă r i .

Nu se găsește nicăiri în lume un om care să poată cumpără o țară, dar ca s'o vândă sunt berechet or unde.

*

Femeia care economisește banul bărbatului, este stâlpul cinstei lui.

*

Nu-ți face prieten pe omul lipsit de virtute și talent.

*

Dracu face haz de trei lucruri: de omul sărac și fudul, de muerea care fumează și de omul însurat și amoresat de altă femeie.

*

Să te ferească Dzeu de tovarăși când ești în sărăcie și de prieteni la bogăție.

*

Cel ce spune multe, spune mai puțin decât cel ce tace.

*

Femeii îi place să domine pe acela de la care ia totul și bărbatului îi place să se facă robul aceleia care îi dă totul. *Michelet*.

*

Valsul e un joc care încălzește pe cei ce joacă și răcoare pe cei ce privesc.

*

Prietenia e ca vinul: cu cât se învechește, cu atât e mai bun: cea din urmă sticlă e cea mai bună.

*

Metodele sunt obișnuințele minții și economia memoriei.

La mormântul mamei.

V r a b i a L e s b i e i .

Comedie într'un act, în versuri.
(Urmare.)

Scena IX.

Aceiași. — CORNELIUS.

CORNELIUS.

Cum? nimeni încă?

DAVUS.

Nimeni.

CORNELIUS.

Catul?

DAVUS.

Se duce-acuma.

(Selaviți, sclavele, Davus se retrag.)

CORNELIUS (singur.)

Ridicolă pornire! Amor nerod! Căci gluma
Lăsând-o, n'am fost oare destul de reu tratat?
Ori cum, nu am ce zice: am bine-meritat!
Căci, după lecțiunea „in corpore“ primită,
Eu chiar să-i dau prilejul să fie mai cumplită,
Eră să cat făgașul și drept să calc în el...
Ciudat, cu toate-aceste și nu-mi reviu de fel:
Pe mine, pe Corneliu, pe care toți îl cheamă
Alcibiade-al Romei, pe care toți l-aclamă, —
Să me respingă astfel?... — A, el! e glasul seii...
Pison: să-i zici un câne la pândă stând mereu...

Scena X.

CORNELIUS, PISONE.

CORNELIUS.

Sântem la timp. Ce veste?

PISONE.

Din șerpii seii să-mi țeasă

Grozava Tisiphonă, coroana cea mai deasă,
De voiți uită vr'odată o zi ca asta când
Roșit-am subț insulta unei femei de rënd!
E de creșut vr'odată? Un om de-o viță rară,
Ca un hamal să fie pe ușă dat afară?

CORNELIUS (ridend.)

Dar ce-i?

PISONE.

O! îngâmfatul, ar vrea să zică...

CORNELIUS.

Nu;

De-i vorba de Lesbia, stai tot cum stai și tu,
Dar am bun simț de-a ride! E lucru prost mânia,
În pricină de acestea, și n'am copilăria
Să me arunc în Tibru căci nu-i plăcui. Să fim
Tihniți, și spre izbândă, prilejul să pândim.

PISONE.

Tu zici așa, amice? Mai să nu cred minune.
De când filosofie până n'tr'atât?

CORNELIUS.

Îa spune

Povestea; n'am răbdare. Și-apoi, vei tot glumi.

PISONE.

Eu așteptam la pândă plecarea ei d'aci...
Și tot pândind, spre colțul în care se arată
Betrânul templu-al Cinstei Domestice, — de-odată
Zăresc un grec, — în Roma, de sigur. de curând,
Pe chei, sub cerul liber, baraca-i aședând...
Noroc! — Îndată cumpăr trei vase-ateniane
De bronz, grăunți de ambră, o salbă de mărgene,
Oglindă foarte mare de-otel scump, poleit,
Un vel, cum nici din Lațiu brodat n'ar fi eșit.
În care cu-aceste daruri pe negru-mi nubian
Și, vesel, la Lesbia alerg, în gând c'un plan.
În sală, nimeni. Întru, și, ce găsec, intrând?
Întreaga casă 'n sgomot, — și pe femei, plângend :
„— De ce-ați seurtat o! Parce, o viață-așă unică!
„O! Grațiilor, plângeți pe scumpa păserică
„A Lesbiei!“ Firește, — întreb, surprins; insist...
Șosește Chryselida; în urmă-i, cu mers trist,
S'arată și Lesbia cuprinsă de mâhnire,
Și fără să-mi dea vreme să-i spui a mea iubire,
Nici darurile mele subț ochi să i le pui, —
Îmi face semn spre ușă, și fuga me supui.
Ei, ia ghicește-acuma, Corneliu, ia ghicește,
Această disperare din ce isvor pornește?...

CORNELIUS.

Ghicitul cere vreme...

PISONE.

Încal o să me creșă?

Din moartea unei păseri!

CORNELIUS.

Aud eu reu? Visezi?

Din moartea?...
Library Cluj

PISONE.

Unei vrăbii! — Îmi povesti o sclavă

Ce-atât țipă de tare, de moartea cea grozavă,
C'ar fi eșit din groapă Tarquiniu-cel-betrân.

CORNELIUS.

Îubitule, se poate greșitul să rămân, —
Dar prea imi paricu totul călcat pe subț picioare...
O vrăbie! Pe Polux! La ochi prea bătătoare
E tragerea pe sfoară!

PISONE.

Primesc; dar tu, la rënd,
Succesu-ți de iubire mi-l spune mai curënd.

CORNELIUS.

Eră în litieră, condusă de-o grămadă,
Gladiator de-ai densesi, și cari, întreaga stradă
O cuprindeau. Acuma, ca să ajung la ea,
N'aveam decât un mijloc și-un drum: privirea mea,
Suspine, osteneală, — de geaba! — Prevestire
Fatală: pe-a ei față un vel des de mâhnire...

PISONE.

Vești? Vrabia!

CORNELIUS.

E vorba, că m'a lăsat așa,
Eu me uitam, iar densesa plimbarea își urmă...

PISONE.

Da, vrabia!

CORNELIUS.

A! Manliu!...

Scena XI.

CORNELIUS, PISONE; MANLIUS.

PISONE.

Ei, care noutate ?

Ai întâlnit-o, spune!

MANLIUS.

Viu de la dânsa, frate !

CORNELIUS.

Acuma chiar ?

MANLIUS.

Acuma.

PISONE.

Ci spune!

MANLIUS.

Soartă, — fi

În toate blestemată ! — Căci, moartea, dragi copii,
C'o tragere de coasă în Tartar azi trimese...

PISONE.

O vrabie !

MANLIUS.

Da, tocmai, — din cele mai alese
Presemne, — căci Lesbia și toți, subț ocbii mei,
În casă, de 'ntristare, erau mai morți și ei !

PISONE.

Și astfel ?

CORNELIUS.

Grozăvie !

PISONE.

Ce svon în Capitoliu !

Te pomenești că mâne Republica ia doliu
Din pricin' astei vrăbii ce-a pus cu susu 'n jos --

CORNELIUS.

În fine să ne ținem bătuți acum !

MANLIUS.

Frumos !

Dar mâni voiu pe Lesbia s'o vîd, și cu pornire
Să o compar pe moarta c'o pasere ce 'n fire
Nu-ș are seamên. Apoi, să 'ntrec pe Ciceron,
Să-i fac pe toți să plângă, — ba chiar și pe Caron.
Subț masca asta numai putea-voiu în șoptire
Urechea a-i atinge cu vorbe de iubire...

PISONE.

Odată cu discursul fă-i plan pentr'un mormânt...
La umbr' acestei vrăbii, un cenotaph...*

MANLIUS.

Da, sînt

De-a ta părere...

CORNELIUS.

Fie acum și cenotaphul !

Catul va face 'n versuri glumețe epitaphul !

PISONE.

Apoi, gladiatorii cu strașnice priviri

În cinstea bieteii vrăbii, aduce-vor jertfiri

De sânge ! Bietul Manliu ! Încă din întemplantare,

De țî-ai mai umple fruntea cu păr, și o schimbare

De-ai da figurei...

* Mormânt gol în care se puneă cândva un corp.

CORNELIUS.

Asta-i ! Bêtrân și nu frumos,
PISONE.

Cât vrabia Lesbiei tot e de prețios !

Scena XII.

Aceași. — CATUL (Intrând, pune pe o mo-
bilă o cutie de giuvaeruri.)

CATUL.

Ce risete ! Falernul, se vede, clocoteșce
În capete de tineri, mai mult decăt clocoteșce
Un foc în crăter...

PISONE.

Astăzi, ca prin minune, nu-i

Beția 'n gluma noastră... E Lesbia...

(Va urmă.)

N. Radulescu-Niger.

Doine populare.

— Din comitatul Hunedoara. —

Drecul valea ș-o punctiță
 La față de murăriță.
 Nu ști tесе, nu ști coasă,
 Da ce-mi pasă că-i frumoasă.
 Se culcă sara cu soare
 Și se soală-n prânzu mare,
 Nici atunci nu s'ar seulă,
 Dar o cinie foamea,
 Că foamea-i față de domn,
 Scoală frumoasa din somn.

Mândro mândruleana mea,
 Scriu-ți ție-o cârticea,
 La cine-i da-o s'o cetească
 Lacrămile să-l pornească,
 Cum m'or pornit și pe mine
 Căn m'am despărțit de tine.
 În mijloc pară de foc,
 Dacă n'am avut năroc
 Să fiu cu tine 'ntr'un loc.

Măi bădiță fala ta:
 Numa pipa și băta
 Și jocu dumineca.
 Hup, țup, n'am să-'mbuc,
 Nici la moară n'am să duc,
 Nici în straiță n'am băgat,
 Nici acasă n'am lăsat.

Trandafir de la fereastă,
 Nu face umbră pe masă
 Că bărbatu mi-i acasă;
 Ci vină pe mâne seară,
 Că bărbatu-l mîn în țară,
 Soacră-mea-mi trage să moară,
 Pe socru mi-l mîn la moară,
 De-ar da Dumnezeu o ploaie
 Ca bombele să se 'nmoaie,
 Petrile să se tocească,
 Socru-meu să zăbovească,
 Ca noue să ne țignească.

Culese de:

Emil V. Degan.

SALON.

Masă de eetit.

St. O. Iosif: Patriarhale, Poesii, București 1901. —
Romanțe și cântece de Heine, traducere în versuri,
București 1901.

Raport prezentat Academiei Române în sesiunea trecută.

În cele 41 de bucăți cuprinse în acest volum, poetul cântă amintirile sale din copilărie, impresiunile mai puternice resimțite în viață — el este tânăr încă — și câteva intimități ale inimii sale.

În cele dintâi el ne deschide porțile trecutului său, prin care ne arată căminul părintesc, cu priveliștile și ființele ce l-au mișcat și l-au entusiasmăt odinioară.

*De la fereastră, din vagon,
Ved satul alb sclipind în zare...
Un șuer lung... tresar mișcat...
Simt inima bătându-mi tare.*

*Ved poarta fărâșii... Turnul vechiu...
O casă... două... toate ninse!
Și gara... lume... Uite-ai mei!
M'asteaptă toți cu brațe 'ntinse...*

*E mult de când nu ne-am văzut,
E-atâta haz și bucurie!
Doar numai frățiorul mic
Se uită lung: nu măi me știe...*

*În ochii lui naivi și mari,
Citesc un gând, o dulce teamă...
Și par' c'ar vrea să 'ntrebe 'n cet,
Cine-î uritul ăsta, mamă?...*

Îată nukul falnic, strajă din povești, care întinde crângile sale — aceleași — de-asupra casei părintești. El este evocatorul nădrăvan al acelor „vremi de traiu patriarhal“, despre cari abia își aduce aminte :

*Asemeni unor dragi păreri
Ce-au legănat în mângăeri
Copilăria mea...*

Îată crângul în care, însoțit de „dragul său tovarăș Griveiu“, aleargă cântând, fără să bage de seamă că :

*Pe sus trec lenes nourî grei —
Și doar aduc furtună*

Dar îată bunicul :

*Sub arțar, plecat mosneagul,
Sade cu luleaua 'n gură,
Pare că-î cioplită 'n peatră
Luminoasa lui figură...*

El spune copiilor cari, „jucând se string în drum“, povești frumoase, din vremile trecute :

*E mult de-atunci... e mult, nepoate,
Și ca prin vis le ved pe toate...
Hei! să te miri, să te cutremuri
De câte-au fost 'nainte vremuri —
Și-î mult e mult de-atunci, nepoate!*

Bunica :

*Cu părul nins, cu ochii mici
Și calți de duioșie,*

*Torcea, torcea fus după fus,
Din zori și până 'n seară;
Cu furca 'n brâu, cu gândul dus.*

Și tot astfel purcedând ne deșiră — în mici dar frumoase tablouri — trecutul, copilăria sa, pe dinaintea ochilor, lăsându-ne după fiecare din ele impresiunea unei adânci păreri de reu, că timpul a depărtat, a nimicit din calea vieții sale niște atât de scumpe bunuri, din realitatea cărora nu i-a mai lăsat acum decât o duioasă și reinvietoare amintire. Puterea evocativă a poetului este plină de un particular farmec, ce te pătrunde și te face să simți și să trăești cu dânsul, în vremurile acelea de sburdalnică și nevinovată libertate, în cari un sbor de paseri, un cântec de cobzar, un vis de primă-vară îl fericiau într'atât, că astăzi îi sânt cel mai limpede și mai binefăcător isvor de inspirațiuni și de poezie. Dovadă Pasteluri. De altfel impresiunile sale par toate învăluite în melancolia omului rânit în suflet de o netămaduită durere. Nevoile, suferințele, neajunsurile îl isbesc mai cu putere și-i lasă urme mai adânci, decât bucuriile și înviorarea ce împreună cu dânsul alcătuesc și completează rosturile vieții. Așa în : Învins (p. 35), Romanță (p. 39), Artiștii (p. 52), Pribeagui (p. 54), Vremuri apuse p. 58), Cu genele plecate (p. 60), Baladă (p. 64), etc., etc., și te înduioșezi fără de voe de miseria morală sau trupească, zăgrăvită în colorii așa de blânde, dar triste, fără nici un îndemn cercetător al pricinilor și al menirii eroilor săi, fără nici un cuvânt de mângăere sau de compătimitare cel puțin, pentru atât de nedrepte de sigur, necumpenite poate, lovituri ale împregiurărilor sau chiar ale Provedinței.

Poesia dlui Iosif este sentimental contemplativă, fie în ce-și amintește, fie în ce vede, fie în ce simte; poetul e negreșit tânăr, fiind că aripele nu-l ridică mai presus din cele din pregîuru-i sau de sine însuș, de aceea în aventuri măsurate, ca să nu zic strîmte, i se cercue până acum sborul lin, în atmosfera încă neturburată de frământările vînturilor și de vârtejul furtunei.

În puține, de și dulci cuvinte, ne lasă tânărul poet să ghicim câte o taină a inimii sale, înfiorare de dragoste sau de năzuință către un ideal neatins, căci se roagă — sdrobit de luptă sau de durere — către Domnul :

*Dornic brațele-mi întind
Către cerurile Tale:
Valurile me cuprind,
Inima mă-o simt murind
De nefermuriță jale.*

Și pentru ce și până când aceasta, nu ne-o spune, de și în invocațiune lui pioase ne lasă a întrevedea că nu mângăerile prilejite pe pământ i-ar putea aduce vre-o alinare, ci nădejdea și mila pornită ca raza de sus „l-o mângăie pe frunte blând, adormindu-i ori-ce suferințe“, căci de altfel :

*La ce amarul desnădejdei mute,
Zadarnicia unor lacrimi smulțe (?)
Biet suflet gata să-și pornească sborul?
Alină-ți plânsul; potolește-ți dorul
Și 'ntoarce-te spre-A-toate-șciutorul:
El singur numai poate să te-asculte...*

În raza ochiului tinăr, iubitor de visuri senine,
care-și farmecă gândul cu tainica vrajă a stelelor :

*Tu, singuratică și-albastră,
Rătăcitoare 'n înfinit,
La ce me chemi necontenit
Acolo 'n colțul de fereastră
Să te ador 'nmărmurit?...*

*Si spune-mi ce 'nrudită vrajă
Și ce îndepărtat mister
Me face pururi să te cer
D'asupra capului de strajă,
Stea singuratică pe cer?...*

În sufletul acesta pățimaș de frumusețile naturei, ademenit de amintirile nașcerii, ale copilăriei, s'au strecurat picătura veninoasă a îndoelii, a desnădejdei, a neantului? De ce atâta de tinăr rêvnitor la fericirile din Nirvana, de ce pe jertfelnicul desiluziunii să-și arunce înainte poate de a fi suferit într'adevăr tot ce face ca viața să fie dulce și îndemnătoare la bine?

*E primăvară dulce!... Covor de flori s'aterne:
În cer e svon de clopot și glas de ciocârlie,
Viața-și re'noește isvoarele-i eterne,
Și-i beată lumea 'ntreagă de-atâta veselie!*

Iată ce-î șoptește poetului la urechi senina dimineată (tinerețea și dragostea); dar :

*Poetul n'o ascultă; rămâne surd la șoptă;
Pleoapele-s cădute și mâinile 'nghefate-
Zadarnic jos, la scară, Pegas îl mai așteaptă,
Zadarnic mușcă frêul și din copită bate —
Zadarnic...*

De ce zadarnic?!... Curentul pesimistelor simțiri și credințe nu și-a rătăcit decî drumul de pe la noi, el cuprinde încă lacom inimă și minți ca ale poetului nostru, menite a cântă fericirea și bucuria, a ne face să credem în bine și în iubire, iar nu a posomori cu dinadinsul frunțile destul de posomorita de povara zdrobitoare a vremurilor.

Și e pëaat, căci dintre toți tinerii cari astăzi se dedau la patima poeziei, concurentul nostru este unul dintre cei mai cu talent, serie cu măsură o limbă corectă, curgătoare și frumoasă, are o versificațiune variată și nu banală, știe să tragă profit din mlădierea și musica naturală a cuvintelor, iar în expresiuni, în figurile poetice și în descrieri este totdeauna distins, bine însufletit și sobru, calități ce rar se găsesc în alte cărți de poezii, întemeiate tocmai pe potoape de cuvinte, de metafore și de zugrăveli mai puțin decât mai mult naturale.

Son verre est petit, mais il boit dans son verre. De netăgăduit că este o prețioasă carte „Patriarhale“ și dl St. O Iosif e un poet de laudă astăzi și de seamă negreșit în viitor!

„Romante și Căntece“, traducțiunii în versuri din Heine, au ca și lucrarea de mai sus însușiri de formă românească vrednice de toată lauda, și multe bucăți — mai ales căntecele — par' că sînt scrise

de-adreptul în limba noastră. Esitațiunea, stângăcia sau perifrasta nu se simte într'ensele mai de loc și ghimpele, pe care Heine îl ascunde în deobște la sfîrșitul poeziilor sale, se simte aici tot atât de bine ca în original.

Romanțele par a fi mai puțin bine reușite, dar sînt și mai grele și mai cu adevărat germane decât celelalte. Întreaga lucrare a dlui Iosif merită încurajarea la care năzuește.

D. C. Orlanescu.

Amintiri despre Eminescu.

Anul acesta iar s'a scris mult despre Eminescu. Dl protopop Dăianu, pe când eră profesor la Blaș, începuse a cercetă în toate părțile prin Blaș, spre a află reminiscințe despre marele poet. Un puternic îndemn la aceasta i-a dat mai ales o scrisoare, pe care protopopul Petru Uilacanu, contimpuran cu Eminescu, o adresase subscrisului.

Dăm această scrisoare în toată întregimea ei, căci ea poate să servească și altora de o călăuză pe calea cercetărilor.

A.

Frate A . . .

Încât mă-aduc aminte, Eminescu a venit la Blaș în primăvara anului 1866, când eu eram student de a V-a cl. gimn. A venit prin Bicaz cu moralistii de acolo Ioan Cotta și Teodor Cojocariu și încă cu trăsura. Au descins toți trei la baciul Bugneru Văsălica (vlădicul), unde eram în cuartir și eu cu frații mei.

El a venit cu scopul, ca să depună examen privat de pe clasa a IV-a gimn. și să treacă din a III-a pe a V-a, inse nu fu admis.

Eră îmbrăcat în pantaloni negri și Kaiserroce și dacă-mi aduc bine aminte, avea pe cap căciulă. Eră de statură mijlocie, avea față suridătoare, ochi negri scânteetori, sprincene groase și pîr negru des; eră om frumos și simpatic, nu vorbiă multe și eră mai mult serios. Cuartir stabil nu avea, inse cvartirul principal îi eră la baciul Bugneru, unde eram în cvartir și eu; mai mult me întrețineam cu dînsul.

Îi plăcea să vorbească cu predilecțiune despre poezii mari ai României, precînd eu îi aduceam înainte pe Mureșianu. Odată i-am citat una strofă din acesta, la ce mă-a reflectat: „Lasă, frate, nu mai sta înainte cu Mureșianul vostru, căci el nici a fost poet, ci un simplu versificator; Alecsandri este poet adevărat“. De multe ori și cu multă gravitate îmi recită poezii întregi din Alecsandri. Pare că și acum îl aud, cum și cu ce întonare recită din una poezie a acestuia cuvintele: „Andreișu popa cel vestit“.

De rîndul traifului o ducea reu, fiind sărac. Mîncă, cînd căpêtă; de multe ori, cînd mergeam la școală, îl vedeam printre cofărițe cumpărîndu-și poame și umblă scoțînd și mîncînd cîte una din busunarele Kaiserrocului seü.

Îi plăcea a ceti și neavînd cvartir stabil, unde înoptă, dormia.

Cînd s'a depărtat din Blaș? Nu știu, pentru că odată numai a dispărut fără veste. Nu m'am mai întîlnit apoi cu dînsul pînă în 1869, cînd trimis fiind la Viena, să studiez teologia, îl întîlnesc acolo și întrebîndu-l, că cu ce se ocupă? mi-a rîspuns că studiază „Estetica“.

Eră un mare adorator al lui Aron Pumnul, carele îl ajutase când studiă în Cernăuți.

Mai multe despre el acum nu-mi vin în minte.

M'ăș bucură, când ai putea scoate ceva din aceste date...

Regin la 10 ian. 1902.

Petru Uilacanu
protopop gr. cat.

Să ne curățim limba.

— Rubrică permanentă. —

Întâiu o constatare.

De când s'a deschis rubrica aceasta, unele din observațiile făcute au avut un bun rezultat.

Astfel constatăm, că ziarele nu mai scriu „abonenți“ ci „abonați“ sau „abonați“.

Și acum să trecem înainte.

*

Chilie sau odaie?

Dincoace de Carpați aceste două cuvinte se întrebuintează întâmplător: unii scriu „chilie“ alții „odaie“ cum îi taie capul.

În România este deosebire între aceste două numiri: „odaie“ înseamnă „cameră“, — iar „chilie“ se numește locuința călugărului.

LITERATURĂ.

Un nou volum de Carmen Sylva. Ziarele germane anunță, că regina României, poeta Carmen Sylva, are să publice în curând în editura librăriei Wunderlind din Regensburg, un nou volum de poezii în limba germană. Titlul volumului va fi „Unter den Blumen“ (Sub flori.) Vor fi de tot 52 de poezii dedicate societății corale din Colonia. Ilustra autoare lucrează acum la un nou volum, care va fi intitulat: „Geflüsterte Wörter“. (Cuvinte șoptite.)

Euripide în românește. Dl Petru Dulfu se ocupă de mult timp cu traducerea nemuritorului autor dramatic elen Euripide, care dimpreună cu Eschil și Sofocle au dat tragediei grecești renumele vecinic. Încă pe când eră student la universitatea din Cluș, dsa a tradus două drame de ale lui Euripide și anume: „Ifigenia în Aulida“ și „Ifigenia în Taurida“, pe cari le-a și publicat în anii 1879 și 1880. De atunci ș-a revădit lucrarea, a completat-o cu unele părți netraduse și acum a scos la lumină ambele drame într'un volum la București. Dl Dulfu a sevrșit o lucrare meritoasă; traducerea sa este un câștig pentru literatura noastră. Are o limbă curată, care nu tinde a reoglină vechimea prin tot felul de slavisme deșuchiate. O lectură plăcută, care de sigur va face multă plăcere amatorilor literaturii clasice. Prețul 3 lei.

De la Academia Română. Vineri la 1/14 noiembrie Academia Română a ținut ședință publică. Dl Gr. G. Tocilescu a făcut o comunicare cu subiectul: „Obiecte antice de aur și argint descoperite în România“.

Monografia unei comune rurale. Premiul Alexandru Bodescu, de 1.500 lei, dimpreună cu 1.000 lei dăruiti de dl Ioan Kalinderu, se va decerne în

sesiunea generală din anul 1904 a Academiei Române, celei mai bune lucrări scrise în limba română asupra următorului subiect: „Monografia economică, statistică și socială a unei comune rurale din România și a unei comune rurale românești de peste graniță. Monografia situațiunii economice a câte trei familii de țeran, fruntaș, mijlocăș și codaș, luate din cele două comune, în total șase familii“. (Decis. 13 aprilie 1899.) Autorul se poate povățui, între altele, după lucrările și după monografiile publicate de Societatea de Economie socială fondată de Leplay, cu reședința la Paris (54 rue de Seine), după ale lui Buchenberger și după ale lui I. Ionescu. Se atrage atențiunea doritorilor de a concură, că ceea ce se cere este mai multe fapte și cifre și cât mai puține vorbe. Terminul presentării manuscrisurilor la concurs este până la 1 septembrie 1903.

Viața și activitatea lui Papiu Ilarian. Apel public. Subsemnatul ocupându-me de mai multă vreme cu viața și activitatea strălucitului istoric și om de știință Alexandru Papiu Ilarian, și terminând acum un studiu asupra lui, pentru clarificarea datelor asupra vieții și activității lui, rog pe toți domnii cari ar posedă vre-o scrisoare ori manuscris de la repausatul, ori ar putea să-mi dea vre-o lămurire pe care ar socoti-o ca folositoare acelei opere de recunoștință, să binevoiască a mi le trimite în cel mai scurt timp, în original sau în copie, pe adresa de mai jos, fiind siguri de inapoierea lor în cea mai completă bună stare. Și pentru aceasta le mulțămesc din toată inima de mai înainte. Vasile Pârvan student în litere, București str. Ciclopilor 24.

Seminarul român din Lipsca A apărut anuarul IX al seminariului din Lipsca, publicat de profesorul dr. Gustav Weigand. (Neunter Jahresbericht des Instituts f. rumänische Sprache (rumänisches Seminar) zu Leipzig. Herausgegeben von dem Leiter des Instituts Dr. Gustav Weigand. Leipzig. Johann Ambrosius Barth. 1902. Anuarul cuprinde pe 236 pagini 4 lucrări dintre cari 2 ale dlui Weigand, tratând una despre elementele ciângăești romanisate, iar a doua un studiu asupra dialectelor din Moldova și Muntenia. Dr. Weigand își descrie observațiile făcute în Săcuime unde trăiesc 30.000 Români între 420.000 Săcu. Cinci mii din acei Români sunt deja maghiarisați, de și țin morțiș la confesiunea ortodoxă și se mărturisesc Români. Vorbind despre Moldova, dl Weigand relevează influența desastroasă a „scriitorilor“ evrei asupra limbei române. La seminar au fost înscriși anul trecut 18 studenți: 12 Nemți, 6 Români. Anul acesta s'au înscriș 20 studenți, partea cea mai mare Nemți, apoi un Francez din Elveția, doi Sași din Transilvania și un Sărb din Semlin.

La premiile Academiei Române care se vor decerne în sesiunea generală din primăvara viitoare au intrat foarte multe lucrări, în osebă la cele trei premii mai mari și anume: la premiul Heliade Radulescu cu 5000 lei 15, la premiul Nasturel Herescu de 4000 lei 13, la premiul Adamachi de 5000 lei 33. Toate aceste (61) se dau spre studiere comisiunii de 9.

Critică. Ni s'a trimis broșura: „Observări critice la opul „Metropolia Românilor ortodoxi din Ungaria și Transilvania“ și „Observări la răspunsul Prea Cuvioșiei Sale dlui archimandrit dr. Ilarion Pușcariu“ de dr. Petru Ionescu profesor. Editura auto-

rului. Caransebeș. Reproducere din „Foaia Diecesană” de acolo.

O nouă calendar pe anul 1903. Redacția „Poporului Român” din Budapesta a scos pe anul viitor un nouă calendar intitulat „Calendarul Poporului Român”, care afară de partea calendaristică, are o bogată parte literară, cu multe portrete și ilustrațiuni. Înmulțirea literaturii menite pentru popor ne inspiră bucurie; de aceea salutăm cu plăcere și această întreprindere. Prețul 40 fileri.

Sunt persecutați evreii în România? Dl I. G. Bibicescu, primarul locuitor, a rostit în ședința de la 2/15 octombrie an. c. a consiliului comunal din București, un discurs în care s'a ocupat de plângerile pentru persecuție a evreilor în România și a arătat cu numeroase exemple și date statistice, că acele n'au temei real. Discursul dlui Bibicescu a apărut acum și în broșură. Dsa arată că și școlile evreești „Max Aziel” au fost scutite de tacsă, că toate câte au cerut au fost scutite, că în spitaturi se întrețin foarte mulți evrei, că emigrarea se face din cauze economice și nu pentru persecuții religioase și că numărul total al emigraților nu este mai mare de 3000.

TEATRU și MUSICĂ.

Teatrul Național din București. Domnișoara Agata Bârsescu nu va mai da decât un mic număr de reprezentațiuni în cursul lunii noiembrie, după cari va părăsi Bucureștii, pentru a se întoarce în februarie. Artista va mai debută în piesele: „Trăiască viața” dramă de Sudermann; „Contele Essex” dramă în versuri de Laube, în care dsoara Bârsescu joacă rolul reginei Elisabeta a Angliei; „Crimă sau virtute” o nouă dramă de dl general Bengescu-Dabija. Va mai relua rolurile sale vechi din „Sapho” tragedia lui Grillparzer, „Machbet” de Shakespeare, „Theresa Raquin” de Zola și „Odetta” de Sardou. — Marți la 5/18 noiembrie dsoara Agata Bârsescu a jucat în „Sapho” tragedie în 5 acte de Grillparzer.

Concert și teatru în Viștea-inferioară. Corpul didactic din Viștea-inferioară va aranjă la 23 nov., cu concursul tinerimei, concert și teatru în casele dnei Paraschiva Șandru. Program: 1. „Codrule frate de cruce”, duet de T. Popovici, executat de dna Lucreția Borzea și dsoara Olimpia Banciu. 2. „Otravă de hârciog”, comedie într'un act de Antoniu Pop reprezentată de dsoara Banciu și de dl I. Bărbat. 3. „Solo” de * *. 4. „Prima rochie lungă”, monolog de Iosif Vulcan, predat de dsoara O. Banciu. 5. „Declamare” de * *. 6. „Moștenire de la reposata”, comedie într'un act de D. R. Rosetti (Max), jucată de dsoara M. Cârje, dl G. B. Boier, dl A. Borzea, dna L. Borzea, dl G. Fuciu, dsoara O. Banciu. După teartu dans.

Opereta română de la Teatrul Național din București s'a deschis stagiunea vineri la 1/14 noiembrie cu opereta „Vagabondii”. Luni la 4/17 nov. s'a cântat a doua oară aceeași operetă.

Societatea lirică română din București a dat sâmbătă și duminică primele două reprezentații ale operetei „Inima și Mâna”, în care dsoara Aura Mihăilescu, absolventă a clasei de declamație din iunie și încă elevă a dlui profesor Ștefanescu, a avut un debut din cele mai fericite.

BISERICĂ și ȘCOALĂ.

Instalarea noului mitropolit al Bucovinei se va face duminică la 23 l. c. n. în Cernăuți cu pompă strălucită. În. Pr. Ssa mitropolitul dr. Vladimir de Repta a depus Măiestății Sale jurământul de fidelitate la 10 noiembrie n. în Viena. De acolo în 18 s'a întors la reședința Sa, cu care ocaziune a fost primit la toate gărilor din țară, dar în deosebi la Cernăuți, cu ovațiuni foarte călduroase. La instalare va lua parte lume multă.

Studente multe. Dl profesor Ștefan Minovici de la facultatea din București, reluând zilele trecute cursul dsale de chimie, a constatat că numărul studenților înscriși și prezente la acest curs este mai mare decât al studenților, deci s'a început lecțiunea adresându-se domnișoarelor.

C E E N O U ?

Hymen. Dl *Ioan Cerghi*, absolvent de teologie și dsoara *Maria Pop* se vor cunună la 23 noiembrie în biserica gr. cat. din Eleiș. — Dl *Sebastian Olariș*, ales paroc în Bățalari, protopresbiteratul Hațeg, se va cuună cu dsoara *Cornelia Suciu* la 24 noiembrie în biserica gr. or. din Petrița. — Dl *Nicolai Tămaș*, notar comunal în Cacova lângă Sibiu și dsoara *Ana Pau* din Sibiu se vor cunună la 23 l. c. — *Pompiliu I. Turcu* din Făgăraș și dsoara *Aneta R. Poppa* din Satulung se vor cunună la 23 noiembrie în Satulung lângă Brașov. — Dl *Alesandru Ioanovici*, ales preot în Cerna și dsoara *Valeria Popovici* se vor cunună la 11/24 noiembrie în biserica gr. or. din Călnic.

Visita regelui Carol în Bulgaria a fost un șir de festivități, în cari fruntașii bulgarilor, începând cu principele Alesandru și până la primarii satelor, s-au adus tributul grațitudinii față de România, unde bulgarii s'au refugiat pe timpul domniei turcești și care s'a vărsat sângele pentru eliberarea Bulgariei. Toasturile pronunțate de regele și de principele au fost inspirate de frăția româno-bulgară. Multă căldură și recunoștință a teltuit mitropolitul din Ruseiuc. La Poradin, unde în resboi a fost cartierul general, regele și principele au plantat câte un frasin lângă casele în cari seduse atunci țarul și regele. La Grivița un fruntaș, doctorul A. Drumeff, a ținut o alocuțiune, zicând că dacă România a avut în secolii trecuți suverani ca Mihai Viteazul, ca Mircea, ca Ștefan cel Mare, ea are acum un suveran nu mai puțin victorios și care merită să poarte numele de Carol cel Mare. În capela comemorativă română, ridicată pe locul unde principele Carol se află în timpul bătăliei de la 30 august 1877, regele a fost salutat de mitropolitul de Vratza, care i-a adresat o pioasă cuvântare; reamintind trecutul, exprimă cu elocință recunoștința poporului bulgar către binefăcătorii și luând drept martori pe morții de la Plevna, conjură pe cei vii a nu uita nici o dată legăturile ce unesc poporul bulgar și cel român. Cuvântarea a produs cea mai adâncă impresiune și mulți plângeau. Regele însuș adânc mișcat, a pus cununa pe mormântul remășișilor ostașilor căduți. Întrarea în Plevna s'a făcut în o ploaie de flori. Aici suveranii au descins la casa unde a capitulat

Osman paşa. În timpul gustării, regele a ridicat primul toast, mulțumind pentru splendida primire la Plevna, unde înainte de 25 ani a intrat ca învingător, iar astăzi ca amic sincer al suveranului Bulgariei. Principele Ferdinand a răspuns făcând elogii armatei române și supremului ei comandant, accentuând că Grivița și Opanez vor rămâne veșnic martore a sacrificiilor făcute de poporul românesc, totdeauna amic pentru libertatea Bulgariei. Despărțirea regelui și a suitei sale a fost foarte emoționantă.

Reuniunea femeilor române din Abrud s-a ținut adunarea generală la 2 nov. sub prezidiul dnei Ana Furdui, care a deschis-o cu o cuvântare potrivită. S'a constatat că averea reuniunii s'a urcat la 33.930 cor. 76 bani, afară de fondurile administrate de reuniune. Acum s'a încăssat 116 cor.

Casă națională în Siria. Românii din Siria au clădit și ei o casă națională, care — ne spune „Tribuna Poporului“ — a fost sfințită în duminica trecută. Seara s'a dat apoi un concert sub conducerea învățătorului Alexa Doboș. Discursul de deschidere l-a ținut dl I. Russu Șirianu. După concert a vorbit primarul N. Lăzărescu și la urmă s'a jucat Călușorul. Petrecerea cu dans a ținut până dimineața.

Înființarea reuniunii meseriașilor români din Budapesta. Aflăm cu bucurie din „Poporul Român“, că meseriașii români din Budapesta s'a constituit la 9 novembre în o reuniune. Președinte al reuniunii a fost ales dl Ioan Poruțiu, secretar consular în pensiune, vicepreședinte dl Nicolaș Turcu croitor, secretar dl Aurel Onțea tipograf, șeful dl Dimitrie Birăuț, controlor dl George Grecescu tipograf. S'a ales și un comitet de 6 membrii, toți meseriași. Urâm succes!

Petrecere cu dans în Brașov. Reuniunea femeilor române din Brașov a aranjat mercuri în 6/19 l. e. petrecere cu dans în favorul internatului-orfelinat al ei.

Petrecere cu dans în Timișoara. Reuniunea femeilor române ort. din Timișoara-Fabric aranjează la 14/22 novembre petrecere cu dans în sala berăriei, în favorul elevilor săraci de la școalele confesionale de acolo.

Călușorul la Paris. Săptămâna trecută au plecat din București la Paris doi-spre-zeci olteni, cari au fost angajați de un impresariu de acolo spre a juca pe scenele diferitelor teatre din capitala Franței jocul călușerilor. Li s'a cumpărat costumele cele mai frumoase și steagul român este de o frumusețe rară. Ei vor primi, pe tot timpul șederii lor la Paris, pe lângă cele necesare și cheltuelile de dus și întors, fiecare câte 200 franci lunar.

Gimnastică română în America. Ziarele din România scriu, că frații Mitu și Florian Dumitrescu, renumiții gimnastici români, creatorii originali a zece bare aeriene, fac actualmente admirația publicului american în parcul Sans Souci din Chicago. Frații Dumitrescu, supranumiți campionii Europei, s'a unit cu H. Vermette și A. Dionne, campionii Americii, formând o trupă, care a fost recunoscută ca cea mai de seamă din câte există până acum. Producțiunile lor sunt cu adevărat uimitoare, fapt pentru care ziarele americane le aduc elogii bine meritare. După cum se știe, frații Dumitrescu sunt elevii distinsului maestru G. Moceanu din București,

pe care ca o recunoștință cătră maestrul lor, îl țin totdeauna în curent cu succesele pe cari le obțin. De altfel maestrul Moceanu are și alți elevi răspândiți în Europa și America, cari fac admirația lumii și duc departe numele de român.

Fabricare de brânză românească în America. În curând vor pleca spre New-York vre-o 60 de săteni români, din jud. Iași, chemați fiind de o mare casă comercială de acolo. E vorba a se înființa acolo niște stâni sistem român și de fabricarea brânzetelor românești, cari au multă căutare pe piețele Americii. Trebuie notat că un considerabil număr de săteni români se află acolo. Țerani, cari urmează a pleca, vor fi conduși de un agent, care pentru acest scop va sosi în România.

Au murit: Andrei Oprea, preot gr. cat. în Mușca, la 13 nov., în etate de 59 ani; — **Ioan Ioanovici,** preot gr. or. în Hărău, protopresbiteratul Devei, la 13 novembre, în etate de 67 ani.

Călimdarul săptămânei.

Dom. Ev. 8-a de la Luca cap 8. gl. 7. v. 2.
Soarele răsare 7 o. 19 m. dim. — Apune 4 o. 13 m. p. m.

Diua sept.	Călimdarul vechiu	Călimd. nou
Duminică 10	S. Ap. Olimpiu	23 Clemente
Luni 11	M. Mina și Victor	24 Ioan botez.
Marti 12	† S. păr. Ioan	25 Catarina
Mercuri 12	† S. Ioan Crisost.	26 Conrad
Joi 14	† Sf. apost. Filip	22 Virful
Vineri 15	S. m. Gurie Samon	28 Rufus
Sămbătă 16	S. ap. și ev. Mat.	29 Saturninus

Proprietar, redactor răspundător și editor:
IOSIF VULCAN. (STRADA ALDĂS NR. 14/296b.)

BIHOREANA

institut de credit și economii
societate pe acții

în ORADEA-MARE.

Capital social 600.000 coroane.

1. Primește bani spre fructificare pe lângă libele de depuneri, sau în cont curent și după banii depuși spre fructificare plătescui interese de 5%. Dărea după interesele de depuneri o plătescui institutul.

2. Acoardă împrumuturi ipototecare.

3. Acoardă împrumuturi simple țărăneșc pe obligațiuni cu cavenți (credite personale țărăneșc).

4. Escomptează cambii (polițe), efecte și pretensiuni sigure cătră casse publice cu scadențe fixe.

5. Acoardă împrumuturi pe lângă amanetare de efecte (lombard).

6. Acoardă credite cambiale și de cont curent cu acoperire ipotecară, sau de alta natură.

7. Îngrigeșcui afaceri economice și tot felul de afaceri de bancă.

9—10

Diracțiunea.